

Olönsamt med HPV-vaccination av unga män

Många länder har redan infört allmän vaccination mot humant papillomvirus (HPV) till unga flickor. Så kommer även att ske i Sverige senare under 2010. Diskussion har pågått internationellt huruvida även pojkar borde inkluderas. Kim et al från Harvard har nu gjort en kostnadseffektivitetsstudie angående inkludering av pojkar i vaccinationsprogrammet.

Författarna har räknat på kostnad per vunnet kvalitetsjusterat levnadsår (QALY). En låg sådan kvot visar alltså på bra kostnadseffektivitet. Man har gjort beräkningar utifrån olika scenarier. Hänsyn har tagits till olika grader av vaccintäckning. Primärt har man räknat på minskning av cervixcancer och påverkan av andra HPV-relaterade genitala dysplasier och sekundärt på HPV 6- och HPV 11-associerad sjukdom (kondylom och juvenil respiratorisk papillomatos). Deltagande i screeningprogram har förutsatts.

Om man räknar på 75 procent vaccintäckning och livslång, fullständig effektivitet vid vaccinering av flickor blir kostnadseffektivitetskvoten mindre än 50 000 dollar per QALY jämfört med enbart screening för cervixsjukdom. Om man även vaccinerar pojkar blir kvoten i stället oftast mer än 100 000 dollar per QALY, även om hänsyn tas till ett flertal HPV-relaterade sjukdomar såsom icke-cervikala cancerformer och kondylom.

Swagheten med studien är bla annat att sexuella beteenden har förenklats. Heterosexuella relationer har förutsatts, och bland män är det män som har sex med män som är mest utsatta för HPV-associerad malignitet, tex analcancer.

Man konkluderar att det skulle bli för dyrt och inte kostnadseffektivt att inkludera unga män i den allmänna vaccinationen. Stor osäkerhet råder dock fortfarande inom flera områden, och ny kunskap kan i framtiden ändra riktlinjerna.

Arne Wikström

överläkare, hudkliniken,
Karolinska universitetssjukhuset, Solna

Kim JJ, et al. BMJ. 2009;339:b3884.
doi:10.1136/bmj.b3884

Livsstilsförändringar påverkar diabetesrisk under lång tid

Att livsstilsförändringar kan minska risken för diabetes är givetvis välkänt. Men en central fråga är hur länge man kan påverka diabetesrisken genom förbättrade motions- och kostvanor. Nu visar en studie som presenteras i tidskriften Lancet att livsstilsförändringar kan ha mycket lång effekt. Studien är en tioårsuppföljning och bygger på uppgifter från en amerikansk studie vid namn DPP, Diabetes prevention program. Denna omfattade 3 266 överviktiga deltagare som samtliga hade förhöjda blodsockernivåer och nedsatt glukostolerans då DPP-studien inleddes.

DPP-studien var upplagd på följande vis. Deltagarna lottades initialt till tre grupper. En grupp genomgick ett livsstilsprogram som omfattade förändrad kost och fysisk träning i minst 150 minuter per vecka. En grupp gavs metformin. Därtill fanns en obehandlad kontrollgrupp. Efter tre år visade det sig att diabetesincidensen var 58 procent lägre i livsstilsgruppen än i kontrollgruppen. Metforminbehandlade uppvisade 31 procent lägre incidens än kontrollerna. Uppgifter från treårsuppföljningen publicerades år 2002.

Forskarna fortsatte dock att följa deltagarna, och den nu aktuella studien som presenteras är en tioårsuppföljning av samma individer räknat från när de randomiserades. Forskarna har följt 2 766 av de totalt 3 266 deltagarna. Under denna längre uppföljningsperiod, som i genomsnitt uppgick till 5,7 år efter treårsuppföljningen, har samtliga deltagare, oavsett vilken grupp de tillhörde från början, erbjudits ett livsstilsförändringsprogram som omfattade såväl kost som motion. De som tidigare tillhört gruppen metforminbehandlade fortsatte behandlingen med preparatet vid sidan av livsstilsprogrammet även under uppföljningsperioden.

Det visade sig att samtliga tidigare grupper sänkte sin diabetesincidens under uppföljningsperioden och hamnade under de incidenssiffror som obehandlade individer uppvisat under de första tre åren av DPP-studien. Incidensnivåerna under uppföljningsperioden var som väntat i princip jämförbara i de tre olika tidigare grupperna, alla fick ju tillgång till samma livsstilsprogram under uppföljningsperioden med undantag för metformingruppen, som vid sidan av programmet även fick met-

Foto: IBL

Bra motions- och kostvanor tycks vara ett effektivt sätt att undvika diabetes på både kort och lång sikt.

formin. Diabetesincidensen under uppföljningen uppgick till 5,9 fall per 100 personår bland de individer som tidigare tillhört livsstilsgruppen. Motsvarande siffror för metformin- och kontrollgruppen var 4,9 respektive 5,6 fall per 100 personår.

Men när man tittade på den kumulativa incidensen under hela tioårsperioden visade det sig att patienterna som tillhört livsstilsgruppen under de första tre åren löpte 34 procent lägre diabetesrisk än gruppen som utgjort kontroller under de första tre åren. För metformingruppen var minskningen 18 procent jämfört med kontrollgruppen.

Författarna har även tittat på viktminskning vid långtidsuppföljningen, men där var resultaten inte riktigt lika goda. Livsstilsgruppen lyckades visserligen minska vikten under de första tre åren men gick sedan upp i vikt under följande år. Dock noteras en mindre viktminskning när man slår samman hela tioårsperioden. För metformingruppen noterades en mer blygsam viktnedgång under de första tre åren, men den höll å andra sidan i sig under hela tioårsperioden. Man kan således sammanfatta studien med att livsstilsförändringar tycks vara ett mycket effektivt sätt att undvika diabetes – på både kort och lång sikt.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

Lancet. doi: 10.1016/S0140-6736(09)61457-4